

Gori tisočernih križev

Križ, simbol krščanstva, je že davno našel pot na vse konce sveta. A nekatere kraje je še posebno zaznamoval.

GORA KRIŽEV V LITVI (ŠIAULIAI)

Eden po križih najbolj znanih krajev je gotovo Gora križev (Križių kalnas) v Litvi. Postala je celo nenavadna turistična zanimivost in tako seveda na mojem seznamu želja med potovanjem po baltskih državah. Ko sem se približeval 'gori', sem sicer razočarano ugotovil, da gre za nizek hrib. Toda zelo poseben hrib, saj na njegovih pobočjih stoji nepredstavljivo veliko število križev.

Gora križev se nahaja v bližini večjega litovskega mesta Šiauliai. Zakaj so ljudje za postavljanje verskega simbola izbrali prav ta hrib, ni znano. Po legendi naj bi tu v 13. stoletju stala krščanska cerkev, katero so požgali. Bolj zanesljiva pa so pričevanja iz začetka 19. stoletja, po katerih so začeli domačini postavljati križe, tako katoličani kot pravoslavni. Sprva v spomin na žrtve litovske vstaje proti ruskemu carskemu režimu. Nagrobnim križem in razpelom so se pridružili še številni drugi in hrib je začel postajati simbol narodnega odpora proti osvajalcem. V začetku 20. stoletja je na hribu stalo okoli sto križev, ob izbruhu druge svetovne vojne pa jih je bilo že okoli 400. Oblastem Sovjetske zveze, ki je po dogovoru z Nemci zasedla ta del Litve, križi seveda niso bili všeč. Toda zaradi preganjanja in pobijanja svobodomiselnih Litovcev so domačini v spomin na žrtve na hribu postavljali vse več križev. Sovjetski teror nad domačim prebivalstvom po končani vojni ni pojenjal in v spomin na žrtve je začelo število križev drastično naraščati. Sovjetska oblast se je z buldožerji večkrat spravila nad 'verski fanatizem', kot je goro poimenoval

generalni tajnik komunistov Nikita Hruščov. Toda kljub prepovedim in strogim kaznim so se vsakokrat, ko so križe podrl, že po nekaj nočeh začeli pojavljati novi. Zadnje obirno podiranje križev so izvedli leta 1975, dobro desetletje kasneje pa je preganjanje končal Mihail Gorbačov, ki je dovolil, da so Goro križev uvrstili med litovske narodne spomenike. V naslednjih letih je postala simbol boja za ponovno litovsko neodvisnost, ki so jo dočakali po razpadu Sovjetske zveze leta 1991. V tem času je bilo na Gori že velikansko število križev vseh oblik in velikosti, pridružili pa so se jim še kipi svetnikov, rožni venci, svetinje, fotografije, risbe, osebni predmeti ter različna posvetila, ki so razkrivala želje, upanje, vero ali pa spomin na prelomne dogodke v posameznikovem življenju. Tako kot pred stoletjem, ko so v iskanju dela mladi odhajali v daljne dežele, jih tudi danes starši na pot v samostojno življenje pospremijo z obiskom Gore križev, kjer dodajo še svoj križ ali posvetilo. Tudi mladoporočenci se v prošnji za srečen zakon radi zatekajo sem. Še posebno pa novopečeni starši, saj je postala navada, da dobi novorojenec na Gori svoj križ.